

HKScan Betesbloggen No 1 år 2022

Start för säsongen: perioden 11 tom 25 april

Med årets prisökningar på kraftfoder, diesel och rundbalsplast är det viktigare än någonsin att utnyttja betestillväxten maximalt. Vi börjar därför med betesbloggen tidigt för att ge tips och inspel.

Tackornas beteskapacitet – hur mycket kan tackorna äta?

Fåren är extremt väl anpassade för att beta kort gräs. Redan vid 1-2 centimeters beteshöjd kan en tacka äta 1 kg ts per dag och vid 2-3 centimeters beteshöjd kan hon äta cirka 1,5 kg ts per dag. Så redan i slutet av denna vecka, som börjar 11 april, kan troligtvis en tacka i en stor del av Götaland och södra Svealand få i sig sitt underhållsbehov från betet. Man ska naturligtvis ta det säkra före det osäkra och sätta ut en ensilagebal till tackorna. Men det är sällan de ens vill titta på ensilage när de har tillgång till ett spätt vårbete av kraftfoderkvalitet. Förutom att fåren är effektiva kortgräsbetare så trivs de också utmärkt på den här typen av bete. Beroende på regn och vind kan även tackor med lamm fungera bra på det tidiga vårbetet. Problemen med små lamm på betet är dock att tackorna behöver röra sig långa sträckor och det är svårt för lammen att hänga med. Det är viktigt att anpassa gruppstorlek och fållindelning.

Hur ser betets tillväxt ut de närmsta 10 till 14 dagarna?

Med de väderprognoser som finns idag borde betestillväxten under perioden 11:e till 25:e april ligga på cirka 8-10 kg ts per dag och hektar. Alltså med ett arealbehov för underhåll som motsvarar cirka 8-10 tackor per hektar. Både i naturbetesmark och på åkermark finns det dessutom en hel del gammal förna som har ett visst fodervärde, motsvarande 2-3 hg ts per dag. Man kan säga att sammantaget så underskattar man ofta vårbetet.

Hur påverkas vallar av ett tidigt vårbete innan slåttern?

Erfarenhetsmässigt finns det inget skäl att tro att vallarna skadas av tidigt fårbete, snarare tvärtom. Fårens skonsamma betesteknik och låga marktryck är väl anpassat till att inte skada gräsens fortsatta tillväxtpotential. Fåren är också väldigt opportunistiska betesdjur. Så fort betet blir för kort så börjar de äta på den utställda rundbalen, och så fort betet blir tillräckligt högt för bete igen så börjar de beta och rör inte ensilaget. Den betestillväxt som sker under tidig vår handlar främst om ny skottbildning och bestockning. Betesväxterna kan kompensera avbetade blad med nya blad. De flesta år kan man därför beta slåttervallarna i Götaland och södra Svealand fram till cirka 5-10 maj innan betningen skadar tillväxtpotentialen för skörd. Självklart minskar dock skördenivån med de 300-500 kg ts som fåren har betat under perioden fram till 5-10 maj.

Kontinuerligt bete eller rotationsbete?

Innan dagstemperaturen går över 12 grader sker ingen försämring av beteskvaliteten över tid. Allt bete håller kraftfoderkvalitet. Så länge beteshöjden hålls under 5 centimeter kan inte fåren heller selektera i betet. Därför finns det inget riktigt behov av rotationsbete i fällor utan kontinuerligt bete

på stora arealer fungerar minst lika bra. Lämplig beläggning är 8-10 tackor per hektar. Tätare beläggning går också bra men då måste man flytta fåren oftare. Försök håll beteshöjden under 5 centimeter för att undvika selektion i betet. Det är bra om fåren även äter eventuell kvickrot och ogräs i vallarna. Går beteshöjden stadigt över 5 centimeter kan man även börja med rotationsbete.

Skriv gärna upp vad du gör

Minnet är bra men kort. Skriv gärna upp enkelt och översiktligt hur många tackor med lamm som du släpper ut i olika fållor och antal dagar som de går kvar där. Att samla denna information samlat på ett ställe är värdefullt till kommande år så att du säkrare kan göra en bedömning av behov av bete och arealer till dina djur.

Som vanligt, vågen är din bästa vän. Väg utvalda lamm en gång i veckan eller varannan vecka så du vet att tackorna mjölkar till lammen och då kan ha en bra plan för en tidig avvänjning när lammen är ca 90 dagar gamla. Börja redan nu fundera på vad du ska göra och vad lammen behöver vid avvänjning. Var och vad ska de beta? Ska du tillskottsutfodra? Ska du sälja av lammen istället etc? Hör gärna av dig så får du tips och råd!

//Gunnar Danielsson med inspel av Elisabeth Svensson på HKScan